

Doğma, canım-varlığım qədr sevdiyim Azərbaycanın mənim qibləgahımdır

Heydər Əliyev

Qəzet 1921-ci ildən çıxır

ŞƏRQ qapısı

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 244 (21.396)

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

12 dekabr 2015-ci il, şənbə

Qiyməti 20 qəpik

Əbədiyaşar lider

Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi bölgədə və dünyada layiqli yerini tutması məhz görkəmli dövlət xadimi, xalqın və dövlətinin müstəqilliyi, inkişafı naminə əvəzəlməz işlər görmüş Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasətinin nəticəsidir. XX əsr Azərbaycan tarixinin fenomen şəxsiyyəti olan ulu öndər xalqımızı can atdığı müstəqillik idealına qovuşdurmuş, mütərəqqi tarixi ənənə əsasında yeni dövlətçilik konsepsiyasını irəli sürmüşdür. Buna görə də O, Azərbaycan xalqının və dövlətinin milli mənafeyini hər şeydən uca tutan, onu ümumi məqsədlər naminə səfərbər etməyi bacaran bir rəhbər kimi hələ sağlığında xalqımızın qəlbində əbədi yaşamaq hüququ qazanmışdır.

Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə sovet dövründə xalqımızın milli mənlilik şüurunun inkişafına güclü təkan verən tədbirlər həyata keçirilmişdir. Sovet ideologiyasının hakim kəsildiyi bir zamanda böyük dövlət xadimi Azərbaycanın milli inkişaf konsepsiyasını önə çəkmiş, 1969-cu ildə Azərbaycan KP MK-nın plenumunda ana dilində çıxış etməklə dilimizi, tarixi irsimizi yaşatmağın zəruriliyini böyük müdrikləklə göstərmişdi. 1978-ci ildə Azərbaycan SSR-in Konstitusiyaya layihəsi qəbul edilərkən ulu öndərin Azərbaycan dilinin bu ali sənəddə dövlət dili kimi təsbit olunması və qorunub saxlanılması sahəsində atdığı addım o dövrdə böyük cəsarət tələb edirdi. Sözlün əsl mənasında, o illərdə Azərbaycan xalqı başqa mədəniyyətlərin təsirinə düşməkdən xilas olmuş, milli dəyərlərimiz özümüzə qaytarılmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın rəhbəri seçilməsindən sonra xalq təsərrüfatının bütün sahələrində sürətli inkişafa nail olmuşdur. 1969-1982-ci illərdə Azərbaycanın sovet respublikaları içərisində öncül yerə keçməsi çox böyük bir hadisə idi. O dövrdə Azərbaycanda insanların dövlətçilik şüurunun möhkəmləndirilməsi istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilmişdir. Azərbaycan

qısa zamanda ittifaq miqyasında iqtisadi baxımdan özünü təmin etməyə qadir olan respublikalar sırasına daxil olmuşdur. 1969-cu ildən sonra ölkəmizdə böyük quruculuq işləri həyata keçirilmiş, müasir Azərbaycan memarlığının əsərləri sayılan və respublikanın siyasi və mədəni həyatında böyük əhəmiyyəti olan neçə-neçə binalar tikilib istifadəyə verilmişdir. Ümummilli liderimizin mədəniyyətimizə, tariximizə dərin ehtiramının nəticəsi olaraq Azərbaycan dövləti və xalqı qarşısında xidmətləri olan insanların əzəmətli heykəlləri ucaldılmış, tarixi şəxsiyyətlərin ev-muzeyləri yaradılmışdır.

Xalqımızın böyük oğlunun Azərbaycanın sabahını düşünərək uzaqgörənliklə atdığı addımlardan biri də azərbaycanlı gənclərin gələcəyin müstəqil ölkəsi üçün gərəkli ixtisaslara yiyələnməkdən ötrü keçmiş Sovet İttifaqının nüfuzlu ali məktəblərinə göndərmək təcrübəsi kimi dəyərli təhsil ənənəsinin əsasını qoyması idi. Bu yolla Azərbaycanın xalqının elmi və kadr potensialı yüksəldiyi kimi, xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinin təbliği də həyata keçirilirdi. Çox keçmədən ulu öndərin təşəbbüsü və şəxsi himayəsi altında Cəməlid Naxçıvanski adına hərbi təmayüllü məktəb fəaliyyətə başladı. Tezliklə bu məktəb böyük şöhrət qazandı. Gənclər həvəslə burada

oxumağa gəlir, sonra təhsillərini keçmiş SSRİ-nin müxtəlif ali hərbi məktəblərində davam etdirirdilər.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyinin birinci dövrü ölkəmizdə ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni həyatın bütün sahələrində möhtəşəm quruculuq dövrü olmuşdur. Müasir müstəqil Azərbaycan dövləti məhz ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətinin birinci dövründə – 1969-1982-ci illərdə yaradılmış təməl üzərində qurulmuşdur. Ümummilli liderimiz 2001-ci il, yeni əsr və üçüncü minillik münasibətilə Azərbaycan xalqına müraciətində bu barədə deyirdi: *“Azərbaycanın müasir tarixində 1969-cu ildə dönmüş mərhələsinin təməli qoyuldu. Respublikanın dinamik inkişafı üçün kompleks programların işlənilməsi, hazırlanmasında yorulmaz fəaliyyət, misilsiz təşəbbüskarlıq və nəhəng enerji bütün 70-ci illərin bariz əlamətinə çevrildi. 1970-1985-ci illər Azərbaycanın quruculuq salnaməsinə ən parlaq səhifələr kimi daxil olmuşdur. Bu gün tam əminliklə söyləmək olar ki, Azərbaycanın dövlət suverenliyi və iqtisadi müs-*

təqilliyi, sistemli şəkildə artan xarici iqtisadi əlaqələri, dünya iqtisadiyyatına get-gedə daha dərindən inteqrasiya olunması hələ 1970-1985-ci illərdə təməli qoyulmuş xalq təsərrüfatı potensialına əsaslanır... SSRİ dövlətinin dağılması ərafəsində bir çox mütəxəssislər hansı müttəfiq respublikaların iqtisadiyyatının müstəqillik şəraitində özünü təmin etməyə qadir olduğunu müəyyən etməyə cəhd göstərirdilər. Aparılan təhlillər göstərirdi ki, keçmiş SSRİ-də cəmi 2 respublika tam müstəqil olaraq öz iqtisadiyyatını idarə edə bilər. Bu respublikalardan biri məhz Azərbaycan idi”.

1982-1987-ci illərdə, SSRİ kimi nəhəng bir dövlətin rəhbərlərindən biri olanda da ulu öndərimiz daim Azərbaycan haqqında düşünmüş, ölkəmizin gələcəyi üçün mühüm tədbirlər həyata keçirmişdir.

Sovetlər Birliyi dövründə ümummilli liderimizin Azərbaycan naminə həyata keçirdiyi müdrik siyasətə diqqət çəkən ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev demişdir: *“SSRİ dönməsində Azərbaycanın iqtisadiyyatının, elm və mədəniyyətinin inkişafına, milli kadrların yetişdirilməsinə böyük səylər qoyan Heydər Əliyev nə vaxtsa ölkəmizin müstəqil olacağına inanırdı. Təbii ki, o zamanlar bütün bu işlər görülməşəydi, müstəqil dövlət quruculuğu vəzifəsinin həyata keçirilməsi çox ciddi çətinliklərlə qarşılaşardı”.*

Azərbaycanın xilasını ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ölkəmizin ağır, çətin dövründə, 1990-cı il iyul ayının 20-də Moskvadan Bakıya qayıdan, lakin burada – vaxtilə qurub-yaratdığı şəhərdə qalmaq, ağır fəlakət anında xalqı ilə bir yerdə olmaq imkanı

verilməyən ümummilli liderimiz iki gün sonra, iyulun 22-də doğma Naxçıvana qayıtmış və buradan bütün Azərbaycanın qurtuluş mübarizəsinə rəhbərlik etmişdir. 1990-1993-cü illərdə, ölkəmizin ağır dövründə Naxçıvan Muxtar Respublikasında ulu öndərimizin rəhbərliyi ilə tarixi qərarlar qəbul edilmiş, muxtar respublikanın erməni təcavüzündən xilas olunması, böhranlı vəziyyətdən çıxarılması üçün ardıcıl tədbirlər görülmüşdür. Üçrəngli bayrağımızın ilk dəfə olaraq 1990-cı il noyabrın 17-də ulu öndərin sədrliyi ilə keçirilən Naxçıvan parlamentinin iclasında qaldırılması, Naxçıvan Muxtar Respublikasının adından “Sovet Sosialist” sözlərinin çıxarılması, SSRİ-nin qorunub saxlanması ilə bağlı keçirilən referendumda Naxçıvan Muxtar Respublikasının iştirak etməməsi, aqrar islahatların keçirilməsi, Azərbaycanda ilk milli ordu quruculuğuna Naxçıvan Muxtar Respublikasından başlanılması müstəqil dövlətçilik yolunda atılan ilk addımlar idi.

1990-1993-cü illərdə Naxçıvanın siyasi, mədəni, mənəvi və iqtisadi mühitindən ümummilli liderimizin quruculuq fəaliyyəti qırmızı xətlə keçir. Bu dövrün Naxçıvanı yenidən 1969-cu ildən başlanan Heydər Əliyev quruculuq xəttinə, inkişafın, tərəqqinin Heydər Əliyev yoluna qayıdan ilk region idi. Ümummilli liderimizin siyasi fəaliyyətinin Naxçıvan dövrü dövlətçilik təcrübəsində xalq-lider birliyinin bariz təzahürü idi.

Müstəqilliyin ilk illərində hakimiyyətə yiyələnən qüvvələrin sərəfəsizliyi ölkəmizi parçalanmaq, dövlətçiliyimizi itirilmək təhlükəsi qarşısında qoymuşdu. Hakimiyyət uğrunda çəkişmə Ermənistanla aparılan müharibəni də arxa plana çirmişdi. Azərbaycan dövlətçiliyinə qənim kəsilən dairələrin fikrincə, xaos proseslərin nəticəsi olaraq Azərbaycan parçalanmalı və nəticə etibarilə, iri dövlətlərdən asılı vəziyyətə düşməli idi. Amma onlar ən mühüm məqamı – Azərbaycan xalqının böyük inam bəslədiyi Heydər Əliyevin ətrafında birləşmək istəyini nəzərə almamışdılar. Xalq ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişini vəziyyətdən yeganə çıxış yolu kimi gördü. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevə ünvanlanan müraciətlər maddi-mənəvi iztirablara məruz qalan bir xalqın, sadəcə, vəziyyətdən çıxış yolu deyildi. Bu həm də Azərbaycan dövlətçiliyinin yaşaması, hələ kövrək və yenə də itirilmək təhlükəsi qarşısında olan müstəqilliyimizin qorunması üçün qəbul edilən tarixi bir ümumxalq qərarı idi.

Ümummilli liderimizin 1993-cü ilin iyun ayında Azərbaycanda yenidən siyasi hakimiyyətə qayıdışı ilə xalqımızın itirilmiş inamı özünə qaytarılmış, ictimai-siyasi sabitliyin əsası qoyulmuşdur. Ulu öndər Heydər Əliyev həmin dövrdə deyirdi ki, *“Bizim borcumuz bütün Azərbaycanın simasını dəyişdirməkdir. Azərbaycanı inkişaf etmiş, sivil-*

zasiyalı, demokratik prinsiplərlə yaşayan bir dövlətə, cəmiyyətə çevirməkdir. Azərbaycan vətəndaşlarının gələcək həyatını azadlıq, demokratiya yolu ilə təmin etməkdir. Biz bu yolun yolçusuyuz. Bu yol xalq yoludur”.

Tarix də göstərdi ki, görkəmli dövlət xadiminin müəyyənləşdirdiyi yol düzgün yoldur. Belə ki, Azərbaycanın demokratik quruculuq və inkişaf yolu milli xüsusiyyətlər və xalqın mənəvi dəyərləri nəzərə alınmaqla həyata keçirilməyə başlandı, ölkədə siyasi və milli-ideoloji birliyin təməli qoyuldu, dövlətçilik ənənələri milli düşüncə tərzinə çevrildi. Bir sözlə, dövlət quruculuğu sahəsində nailiyyətlər, qanunların aliliyinə söykənən vətəndaş cəmiyyətinin qurulması və digər uğurlar ulu öndərin dövlətçilik konsepsiyasının mahiyyət etibarilə Azərbaycanın tarixi ənənələrini və müasir dünya dəyərlərini özündə birləşdirən yeni bir inkişaf modeli kimi özünü doğrultdu.

İnkişafın Azərbaycan modelinin müəllifi olan ümummilli lider özünün zəngin bilik və təcrübəsi əsasında Azərbaycanı yeni dövr üçün iqtisadi inkişaf prioritetlərini müəyyənləşdirmişdir. Demokratik inkişaf yolunu seçmiş bütün ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da bazar iqtisadiyyatı prinsipləri – xüsusi mülkiyyətçilik, azad sahibkarlıq fəaliyyəti, özəlləşdirmə, qeyri-neft sektorunun inkişafı və sosial infrastrukturun yeniləşdirilməsi prioritet seçilmişdir. İqtisadi sahədə həyata keçirilən islahatların əsasında bazar iqtisadiyyatının formalaşdırılması yolu ilə ümumi daxili məhsul istehsalını artırmaq, qeyri-neft sektorunun sürətli inkişafını təmin etmək məqsədi dayanırdı. 1994-cü ildə dünyanın ən böyük və nüfuzlu neft şirkətləri ilə Azərbaycan Respublikası arasında Xəzərin karbohidrogen ehtiyatlarının hasilatına və nəqlinə dair bu gün görülən işlərin əsası kimi “Əsrin müqaviləsi” imzalanmışdır.

1993-cü ildən başlayaraq aqrar sektorun bazar iqtisadiyyatı prinsipləri əsasında yenidən qurulması, kolxoz və sovxozların ləğvi, həmin ictimai təsərrüfatlara məxsus torpaqların, mal-qaranın, texnikanın və başqa əmlakların əsl sahiblərinə qaytarılması kimi ciddi islahatların müəllifi də məhz ulu öndərimiz Heydər Əliyev olmuşdur. Aqrar sektorda səmərəli təsərrüfatçılığın, sahibkarlığın inkişafının təmin olunması məqsədilə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının əvəvəlki vergi borcları silinmişdir. Bununla yanaşı, ulu öndərin təşəbbüsü ilə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıları cüzi torpaq vergisindən savayı qalan digər vergilərdən azad olunmuşlar. Bütün bunlar kənd adamının çoxəsrlik arzusunun reallaşması, onun torpağın əsl sahibinə çevrilməsi demək idi. Məhz həmin islahatların nəticəsidir ki, bu gün aqrar bölmədə özəl sektorun xüsusi çəkisi getdikcə artmaqdadır.

Ardı 2-ci səhifədə

Ölkədə dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsinə başlanılması da ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. İstər bu sahədə təkmil qanunvericilik bazasının yaradılması, istərsə də dövlət proqramlarının qəbulu ulu öndərin təşəbbüsü ilə reallaşmışdır. Təsərrüfat subyektləri üçün xüsusi mülkiyyət və sərbəst rəqabət prinsipləri əsasında özünü tənzimləyən bazar iqtisadiyyatı mühitinin yaradılması, iqtisadiyyatın strukturunun günün tələbləri səviyyəsində yenidən qurulması, iqtisadiyyata investisiyaların, o cümlədən xarici sərmayələrin cəlb edilməsi əhalinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılmasında və sosial müdafiəsinin gücləndirilməsində mühüm rol oynamışdır.

Bu gün boylanıb dünənə baxanda düşünürük: xalqımız yaşadığımız o ağır günlərdə görkəmli dövlət xadiminin ətrafında sıx birləşməyəydi, bu gün Azərbaycan adlı bir ölkə də olmayacaqdı. Məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi strateji inkişaf və yüksəliş yolu nəticəsində qısa müddətdə ölkə müstəqilliyin itirilməsi təhlükəsindən xilas olmuş, dövlət çevrilişi cəhdlərinin qarşısı alınmış, bütün sahələrdə dinamik inkişafa səbəb olan mühüm islahatlar, o cümlədən gələcəyə hesablanmış neft strategiyası həyata keçirilmişdir.

Əsası ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş və ciddi elmi əsaslara söykənən sosial-iqtisadi

siyasət strategiyası sonrakı illərdə ulu öndərimizin layiqli davamçısı, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilmiş, respublikamız bütün sahələrdə uğurlu inkişaf yoluna çıxmış və bu yolla inamla daha xoş sabahlara doğru irəliləyir.

Ulu öndərimizin müəyyənləşdirdiyi sosial-iqtisadi strategiya, quruculuq xətti bu gün ölkəmizin ayrılmaz tərkib hissəsi olan muxtar respublikamızda da layiqincə davam etdirilir. Bu səbəbdəndir ki, qədim diyarımız on illərə bərabər inkişaf yolu keçərək müasirliyə qovuşmuşdur. Həyatın bütün sahələrində böyük uğurlar qazanılmışdır. Bu uğurların təməlinə Heydər Əliyev yo-

luna böyük inam, Heydər Əliyev ideyalarına sədaqət dayanır.

Ulu öndərin əbədiyyətə qovuşmasından ötən 12 illik zaman kəsiyi bizi bu fenomen şəxsiyyətin milli dövlətçilik tariximizdəki yerini və rolunu daha dolğun dəyərləndirmək imkanı verir. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövr bütövlükdə xalqın azadlıq, müstəqillik arzularının gerçəkləşməsinə real hüquq, siyasi və iqtisadi əsasların yaradılması, bu möhkəm baza üzərində qazanılmış dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi, milli-mənəvi yüksəlişə nail olunması kimi iftixar doğuran şanlı epoxanı əhatə edir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin

Sədri hörmətli Vəlif Talibovun dediyi kimi: **"Bu gün ölkəmizin və muxtar respublikamızın sosial-iqtisadi, elmi və mədəni həyatında gedən proseslərin kökündə fəal yaradıcı gücə malik olan Heydər Əliyev milli dövlətçilik konsepsiyası, inkişafın Heydər Əliyev modeli dayanır. Gecəli-gündüzlü fədakar əməyi ilə müstəqil Azərbaycan dövlətini yaradan, Azərbaycanı öz həyatının mənası bilən ulu öndərimizin xalqımız qarşısında xidmətləri unudulmazdır. Özüəndən sonra qüdrətli Azərbaycan adlı möhtəşəm abidə qoyub gedən ümummilli liderimizin adı, siyasi və dövlətçilik fəaliyyətini müstəqil Azərbaycanla birgə yaşayır və yaşayacaqdır!"**

"Şərq qapısı"

Dekabrın 9-da Azərbaycan Respublikasının Təbrizdəki Baş Konsulluğunda xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə həsr olunmuş anım mərasimi keçirilmişdir.

Mərasimdə ulu öndərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilmiş, ruhuna dualar oxunmuşdur.

Tədbirdə Baş konsul Əli Əlizadə çıxış edərək ulu öndər Heydər Əliyevin mənalı ömür yoluna nəzər salmış, dahi rəhbərin siyasi fəaliyyətinin Azərbaycanın ən yeni tarixində mühüm mərhələ təşkil etdiyini bildirmişdir. Qeyd olunmuşdur ki, ümummilli liderimiz istər Sovet İttifaqı dövründə, istərsə də müstəqilliyin bərpasından sonrakı dövrlərdə Azərbaycan xalqı

Azərbaycan Respublikasının Təbrizdəki Baş Konsulluğunda ulu öndər Heydər Əliyevin xatirəsi yad edilmişdir

və dövləti qarşısında misilsiz xidmətlər göstərmişdir. Ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində, Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının və təcavüzkar hərəkətlərinin davam etdiyi, daxili çəkişmələrin baş verdiyi bir dövrdə ulu öndər itirilməkdə olan dövlət müstəqilliyini qoruyub saxlamış, qüdrətli Azərbaycan dövlətini yaratmışdır. Torpaqlarımızın işğalının qarşısının alınması, Dağlıq Qarabağ münafiqəsi ilə bağlı əsl həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması da ulu öndərimizin xalqımız qarşısındakı misilsiz xidmətlərindəndir. Bu gün ulu öndər

Heydər Əliyev ideyalarının həyata keçirilməsi Azərbaycanı sürətli sosial-iqtisadi inkişafa və sabitliyə qovuşdurmuşdur.

Baş konsul Azərbaycan-İran əlaqələrinin əsasının ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulduğunu bildirmiş, bu gün qonşu ölkələr arasındakı münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyini diqqətə çatdırmışdır.

Sonra mərasimdə ehsan süfrəsi açılmışdır.

Anım mərasimində İran İslam Respublikası Şərqi Azərbaycan Vilayəti valisinin müavini, vilayətin və valiliyin dövlət rəsmiləri, İranın Xarici İşlər Nazirliyinin Şimal-Qərb Nümayəndəliyinin əməkdaşları, Türkiyənin Təbrizdəki Baş Konsulluğunun işçiləri, eləcə də ictimaiyyətin nümayəndələri iştirak etmişlər.

"Şərq qapısı"

Dekabrın 11-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil, Rabitə və Yeni Texnologiyalar nazirliklərinin birgə təşkilatçılığı ilə 218 ümumtəhsil məktəbi ilə Heydər Əliyev Muzeyi arasında interaktiv dərslər təşkil olunub.

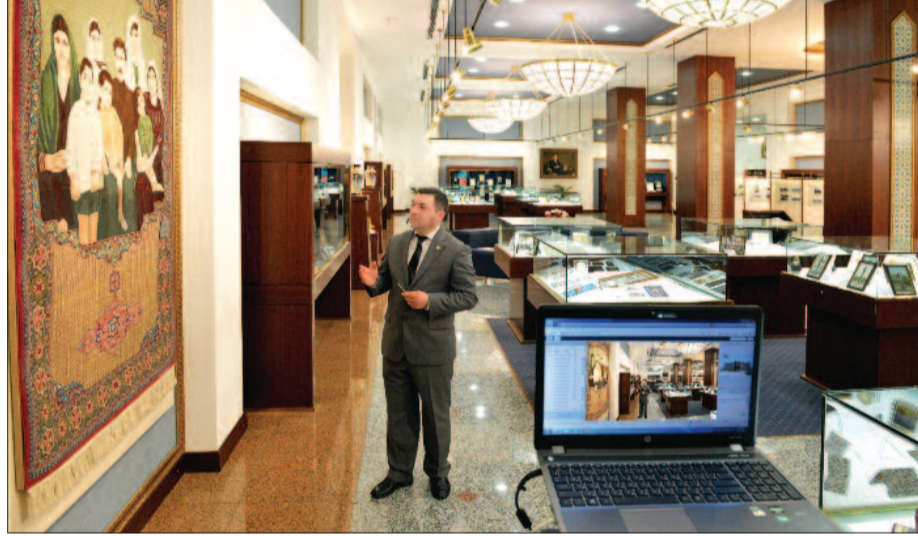
"Heydər Əliyev dühası yenilməzdir" mövzusunda keçirilən açıq dərslərdə muzeyin direktoru Ramil Orucəliyev əvvəlcə muzey barədə şagirdlərə ətraflı məlumat verib. Bildirilib ki, Heydər Əliyev Muzeyi Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri 1999-cu il fevralın 18-də imzaladığı Sərəncam əsasında yaradılıb. Muzey həmin ilin may ayının 10-dan fəaliyyət göstərir.

Qeyd olunub ki, Heydər Əliyev Muzeyi müstəqil Azərbaycan Respublikasının qurucusu və memarı olan ulu öndərimizin ictimai-siyasi fəaliyyətinə dair materialların toplanmasını, komplektləşdirilməsini, mühafizəsini, tədqiq və təbliğini həyata keçirən elmi-tədqiqat müəssisəsidir. Muzey ekspozisiya zalından və kitabxanadan, muzey fondundan ibarətdir. Burada kitabxana yaradılıb, ümummilli liderimiz haqqında çəkilmiş filmləri nümayiş etdirmək üçün lazımı avadanlıqlar, kompüter dəstləri quraşdırılıb. Həmçinin muzeyin internet saytı yaradılıb.

"Muzey fondunda ulu öndərin həyat və fəaliyyətini özündə əks etdirən 4 min 588 ədəd eksponat toplanıb", – deyən Ramil Orucəliyev bildirib ki, bu eksponatlar ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin ictimai-siyasi fəaliyyətini, keçdiyi şərəfli həyat yolunu özündə əks etdirən kitab, qəzet və jurnallardan, qəbul etdiyi tarixi qərar və sərəncamlardan, imzalanmış protokol və müqavilələrdən, məktub və teleqramlardan, istifadə etdiyi xatirə əşyalarından, ulu öndərin şərfinə toxunmuş xalçalardan, çəkilmiş portretlərdən, tarixi fotolardan və sənədli filmlərdən ibarətdir.

Dahi şəxsiyyətin mənalı həyatı və zəngin siyasi fəaliyyəti barədə danışan Heydər Əliyev Muzeyinin direktoru bildirib ki, ulu öndərimiz Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin 1969-cu il 14 iyul plenumunda Azərbaycan KP MK-nın birinci katibi seçilərək res-

Muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəbləri ilə Heydər Əliyev Muzeyi arasında interaktiv dərslər təşkil olunub

publikanın rəhbəri olub. 1976-cı ilin martında Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin Siyasi Bürosu üzvlüyünə namizəd, 1982-ci ilin noyabrında isə Siyasi Büro üzvü seçilən görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsinə təyin olunub.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev 1990-cı il yanvarın 20-də sovet qoşunlarının Bakıda törətdiyi qanlı faciə ilə əlaqədar ertəsi gün Azərbaycanın Moskvadakı nümayəndəliyində bəyanatla çıxış edərək Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş cinayətin təşkilatçıları və icraçılarının cəzalandırılmasını tələb

adından "Sovet Sosialist" sözləri çıxarılıb, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali dövlət hakimiyyəti orqanı Ali Məclis adlandırılıb, "Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət rəmzləri haqqında" qərar qəbul edilmişdir. Həmin qərarlar, səsliyə gətirilən üçrəngli bayraq, 3 sentyabr 1991-ci ildə ulu öndər Heydər Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri seçilməsi haqqında qərar bu gün muzeydə nümayiş etdirilir.

Qeyd edilib ki, 1992-ci il no-

Naxçıvan şəhərindəki Heydər Əliyev adına tam orta məktəb

Şərur rayon Aşağı Yaycı kənd tam orta məktəbi

edib. Bildirilib ki, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev doğma xalqını düşdüyü bələlərdən xilas etmək üçün 1990-cı ilin iyulunda Azərbaycana qayıdıb, əvvəlcə Bakıya, sonra isə Naxçıvana gəlib. Həmin ildə də Azərbaycan Ali Sovetinə və Naxçıvan MSSR Ali Sovetinə deputat

seçilib. 1990-cı il noyabrın 17-də keçirilən Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikası Ali Sovetinin on ikinci çağırış birinci sessiyasında xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan dövlətçiliyi üçün tarixi qərarlar qəbul olunub. Həmin sessiyada Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının

769-cü il iyunun 15-də Azərbaycan Ali Sovetinin Sədri seçilib. Həmin gündən başlayaraq Azərbaycanda dövlət quruculuğu prosesinə start verilib, ölkənin parçalanmasının, yox olmasının qarşısı alınmışdır. Məhz buna görə də 15 İyun Azərbaycan xalqının tarixinə Milli Qurtuluş Günü kimi daxil olub.

1993-cü il oktyabrın 3-də ümumxalq səsverməsi nəticəsində görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilib.

Diqqətə çatdırılıb ki, ulu öndər Heydər Əliyev bir sıra beynəlxalq mükafatlara, müxtəlif ölkələrin universitetlərinin fəxri doktoru adına və digər yüksək nüfuzlu fəxri adlara layiq görülüb. O, 1979-cu və 1983-cü illərdə iki dəfə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adına layiq görülüb, bir çox xarici dövlətlərin orden və medalları ilə təltif olunub.

Vurgulanıb ki, Azərbaycanın 40 ildən artıq bir dövrünü əhatə edən tarixi taleyi ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ümummilli liderimiz ölkəyə rəhbərlik etdiyi illər ərzində daim tərəqqisi üçün çalışdığı, zəngin mədəniyyəti, böyük tarixi keçmişini ilə həmişə qürur duyduğu Azərbaycanı bir dövlət kimi zamanın ağır və sərt sınaqla-

Şahbuz rayon Kükü kənd tam orta məktəbi

yabrın 21-də Naxçıvan şəhərində Yeni Azərbaycan Partiyası təsis edilmiş və ulu öndərimiz partiyanın sədri seçilib. 1993-cü ilin may ayında müstəqilliyin itirilməsi təhlükəsi yaranıqda Azərbaycan xalqı görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı tələbi ilə ayağa qalxıb. Ulu

rından çıxarıb, müstəqilliyimizin əbədiyyətini təmin edib.

Qeyd edək ki, interaktiv dərslər Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin xatirəsinin Naxçıvan Muxtar Respublikasında anılması ilə bağlı Tədbirlər Planına əsasən keçilib.

Ə Rauf ƏLİYEV

Dövlət müstəqilliyimizin iyirmi beşinci ilinin böyük reallıqları Azərbaycan Respublikasının müasir inkişafının mühüm nəticələrini və geniş imkanlarını aydın surətdə təsvir etməyə, təhlil edib dəyərləndirməyə tam əsas verir. Müstəqil Azərbaycan dövləti qısa müddətdə inkişaf etmiş ölkələrin sırasında dayanmağa qadir olduğunu isbat etmişdir. Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin müstəqil dövlətçilik təliminin məqsədyönlü şəkildə, ardıcılıqla və yaradıcılıqla həyata keçirilməsi ölkəmizin çoxsərhətli inkişafında yeni tarixi epoxanın formalaşdırılması ilə nəticələnmişdir.

Heydər Əliyev epoxası – Azərbaycan tarixinin yarım əsrə yaxın davam etməkdə olan bir dövrünün yeni inkişafının böyük reallıqlarının ümumiləşmiş yekunu və gələcək uğurlarının hərəkətverici qüvvəsi deməkdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin xalqla hakimiyyətinin vəhdətinə, ümumxalq etimadına əsaslanan düşünülmüş dövlət idarəçiliyi siyasəti ölkəmizin irəliyə doğru və hərtərəfli inkişafında xüsusi bir mərhələnin yaranmasını təmin etmişdir. Dövlət müstəqilliyinin daha da möhkəmləndirilməsi, beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi, cəmiyyət həyatının müasirləşdirilməsi, çoxcəhətli böyük inkişafın gerçəkləşməsi, Azərbaycan regionlarının sürətli yüksəlişinə nail olunması bu mərhələnin mühüm reallıqlarını özündə əks etdirir. Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın ayrılmaz üzvi tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri zamanı – 1 dekabr 2015-ci il tarixində geniş ictimaiyyət qarşısında ifadə etdiyi aşağıdakı fikirlər müstəqil dövlətimizin keçdiyi şərfli yolun qanunauyğun nəticəsinin ümumiləşməsi ifadəsi kimi səslənir: “Azərbaycanda quruculuq və inkişaf sürətlə gedir... Bizim siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı, onun qayğıları, rifahı, sağlamlığı və təhlükəsizliyi dayanır. Buna nail olmaq üçün güclü iqtisadiyyat olmalıdır. Bu gün Azərbaycan iqtisadi inkişaf tempirlərinə görə dünya miqyasında yenə də birincilər sırasındadır. Bunu statistika göstərir və bu, mötəbər beynəlxalq maliyyə qurumlarının hesabatlarında qeyd edilir. Əminəm ki, nəzərdə tutulmuş bütün proqramlar icra olunacaq, o cümlədən Naxçıvanda quruculuq, inkişaf davam etdiriləcəkdir”.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının müstəqillik illərindəki sürətli və hərtərəfli yüksəlişi Azərbaycan dövlətinin müasir inkişafının real təzahürlərindən, mühüm göstəricilərindən biridir. Müstəqilliyin başlanğıc illərində görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin işğaldan, böyük təhlükələrdən xilas edib, müasir inkişaf yoluna çıxardığı, gələcək inkişafının möhkəm əsaslarını yaratdığı Naxçıvan Muxtar Respublikası çətin blokada şəraitində olmasına baxmayaraq, böyük quruculuq proqramlarının əzmlə həyata keçirilməsi ilə cavab verməyin nümunəsini göstərir. Muxtar respublikada müstəqil dövlətçiliyimizin siyasi-ideoloji mövqeyinin, Azərbaycançılıq ideyalarının daha da inkişaf etdirilərkən möhkəmləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər də sistemli və ardıcıl xarakterli əsaslandırılır, yeni nəsilin formalaşmasına əhəmiyyətli töhfə verir. Bütün bunlara görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında”kı 2 dekabr 2015-ci il tarixli Sərəncamında deyildiyi kimi, “...zəngin mədəniyyəti, qədim tarixi, dövlətçilik ənənələri və yüksək potensialı olan Naxçıvan Muxtar Respublikası Azərbaycanın iqtisadi, siyasi və mədəni həyatında xüsusi yer tutur, ölkəmizin inkişafında mühüm rol oynayır”.

Dövlət başçısı İlham Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikasına növbəti səfəri qədim diyarın müstəqil ölkəmiz qarşısındakı böyük hesabının parlaq ifadəsi olmuşdur. Mühüm əhəmiyyətə malik olan bu tarixi səfər Naxçıvan Muxtar Respublikasının inkişafında davamlı ənənələrin, dayanıqlı inkişafın, irəliləyişin və müasirləşmənin yeni bir səviyyəsini nü-

mayış etdirir. Prezident İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərlik etdiyi 12 il ərzində ardıcıl olaraq muxtar respublikaya etdiyi səfərlərin məntiqli davamı sayılan 1 dekabr 2015-ci il tarixli səfəri geniş mənada ölkəmizin müasir inkişafının real məzmununu, yüksək tempirlərini özündə əks etdirir. Rəsmi axtılış həyata keçirilmiş Naxçıvan Muxtar Respublikası Xəstəxanası, Nehrəm kənd 2 saylı tam orta məktəbi, Naxçıvan Şəhər 2 saylı musiqi məktəbi

Müasir inkişafın reallıqları və üfüqləri

Azərbaycanın bu bölgəsində illərdən bəri formalaşmış sosial-maarifçi layihələrin gerçəkləşdirilməsinə üstünlük verilməsi prinsipinin uğurla davam etdirilməsinin yeni bir göstəricisidir. Qısa müddətdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında istifadəyə verilmiş müasir tipli səhiyyə və təhsil müəssisələri keyfiyyətli inşasına və müasir texnologiyalarla təchiz edilməsinə görə nümunə sayılmağa layiqdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin avadanlıqlarına görə ən yüksək standartlara cavab verən, xarici görünüşü etibarilə “memarlıq əsəri” kimi qiymətləndirdiyi 8 mərtəbəli Naxçıvan Muxtar Respublikası Xəstəxanasının xidmət üçün istifadəyə verilməsinə regionun sosial həyatında mühüm hadisələrdən biri kimi səciyyələndirmişdir. Bu parlaq hadisənin fonunda Naxçıvan səhiyyəsinin bir əsr ərzində necə inkişaf etdiyini real şəkildə təsvir etmək üçün 1923-cü ildə Naxçıvan Muxtar Respublikası Xəstəxanasında həkim-cərrah vəzifəsində çalışmış, sonralar Azərbaycan təbabətinin rəmzi kimi qəbul edilən akademik Mustafa Topçubaşovun xatirələrindən seçdiyim aşağıdakı parçanı oxucuların diqqətinə çatdırmağı faydalı hesab edirəm: “Ordinatıra müddətinin bitdiyinə görə 1922-ci ilin sonlarında Azərbaycan Xalq Səhiyyə Komissarlığı tərəfindən işləmək üçün Naxçıvana göndərdim... Naxçıvanda məni ilk səhiyyə komissarı Əlimirzə Abbasov qəbul etdi və o zaman yeganə olan xəstəxanada cərrahlığa başladım. Xəstəxana Naxçıvan xanının evində ikimərtəbəli bir binada yerləşirdi... Bu xəstəxananın tərkibində olan 25 çarpayıdan 10-u cərrahi xəstələr üçün nəzərdə tutulmuşdu. Bunlar da mənə tapşırılmışdı. Hər bir cərrahi şöbə üçün səciyyəvi olan operasiya və sarğı otağı bir otaqda yerləşdirilmişdi. Xəstəxananın birinci mərtəbəsində ambulator xəstələr qəbul olunurdu. Burada Məmmədov familiarlı yeganə həkim var idi ki, o da terapevt vəzifəsində işləyirdi. Səhiyyə komissarı Əlimirzə Abbasov eyni zamanda xəstəxananın baş həkimi və cərrahi idi. Əlimirzə Abbasov Kiyev universitetinin tibb fakültəsini bitirdikdən sonra vətəni Naxçıvana qayıtmış və burada arasılaşmışdan, gecə-gündüz fədakarcasına çalışıb, xalq arasında bilikli həkim və bacarıqlı təşkilatçı kimi tanınmışdı... Xəstəxana üçün lazımı dərmanları... Naxçıvan duzuna satırdılar... Bir neçə nəfərdən ibarət köməkçi heyət (tibb bacısı, sanitar və sair) hazırlanmışdısa da, rentgen kabinəsi işləmirdi, laboratoriya, demək olar ki, yox idi... Təcili yardım təşkil olunmadığından bu işi xəstəxana gördürdü”.

Bütövlükdə ölkəmizdə olduğu kimi, Naxçıvanda da səhiyyənin inkişafında görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi illərdə böyük dönüş yaranmışdı. Bununla belə, ötən dövrün və dəyişən zamanın sosial siyasətdə meydana çıxardığı müasir tələbat Naxçıvan Muxtar Respublikasında da səhiyyənin yenidən qurulması zər-

urətini irəli çıxarmışdır. Bu zəmində son on ildə muxtar respublikanın bütün rayonlarında ən yeni texnologiya ilə təchiz edilmiş müasir tipli xəstəxanalar tikilib istifadəyə verilmiş, regional nümunəvi Müalicə-Diaqnostika Mərkəzi yaradılmışdır. Naxçıvan Dövlət Universitetində

simasını nümayiş etdirir. Ümumiyyətlə, Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə vahid elektron təhsil şəbəkəsinin təşkili və tənzimlənməsi ölkəmizin məktəb hərəkətində yeni və əhəmiyyətli hadisədir. Bundan başqa, orta məktəblərin muxtar respublikadakı muzeylərlə, Bayraq Meydanı ilə davamlı olaraq canlı bağlantı qurmaq, telekərpü yaratmaq imkanına malik olması gənc nəslin elmi dünyagörüşü ilə yanaşı, vətənpərvərlik tərbiyyəsinin də möhkəmləndirilməsinə uğurla xidmət edən düşünülmüş tədbirdir.

Ölkəmizin müasir sənayeləşmə hərəkətinə Naxçıvan Muxtar Respublikası da öz töhfələrini verir. Naxçıvan şəhərinin ətrafında salınmış sənaye müəssisələri daxili tələbatı ödəməklə yanaşı, ixrac yönümlü məhsulları da istehsal etməsi ilə səciyyə-

lənir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müxtəlif vaxtlarda açılışında iştirak etdiyi Naxçıvan Avtomobil Zavodu, Badamlı Zavodu, Sement Zavodu kimi iri müəssisələr artıq ölkə bazarlarında özünəməxsus mövqeyə malikdir. Hazırkı səfərdə də yerli sənaye və energetika yönümlü obyektlərin istifadəyə verilməsi ölkəmizin sənayeləşmə hərəkətində Naxçıvanın fəal surətdə iştirakını nümayiş etdirir. Ərazisi 9 kilometrlik sahəni əhatə edən yeni Naxçıvan Sənaye Kompleksi ölkə əhəmiyyətli mühüm iqtisadi hadisədir. Özündə 4 zavodu birləşdirən Naxçıvan Sənaye Kompleksi blokada şəraitində fəaliyyət göstərən muxtar respublikada tikinti və quruculuq sahəsində olan böyük tələbatı tam şəkildə ödəməyə imkan verəcəkdir. Eyni zamanda həmişə ümumi təsəvvürdə istifadəyə yararlı olmayan səhra tipli şoran torpaq zonası kimi qəbul edilən Böyük duz çölündə Naxçıvan Sənaye Kompleksinin salınması ilə məlum təsəvvürlər dəyişdirilmiş və regionda şəhərsalmanın da imkanları genişləndirilmişdir. Naxçıvan Sənaye Kompleksini əhatə edən zavodların yerli xammalla təmin olunması inşaat sektorunda qiymətlərin də, daşımaların da rəqabətədavamlı olmasına imkan yaradır. Hazırda Naxçıvan Sənaye Kompleksinin ərazisinin ətrafında geniş yaşıllıq zonasının yaradılması sağlamlıq ekoloji mühitin qorunub saxlanması baxımından zamanı qabaqlayan tədbirlərdəndir. Artıq yaxın əraziləri əhatə edən və biri digərini tamamlayan Naxçıvan Şəhər Gömrükxanası, qədim duz mədənləri, Duzdağ Fizioterapiya Mərkəzi, Duzdağ hoteli, Müasir Sənaye Kompleksi və yaşıllıq zonası Naxçıvanda yeni sənaye şəhərinin formalaşdığını göstərir. Əsas konturları görünən Naxçıvan sənaye şəhəri Naxçıvan Muxtar Respublikasının xəritəsində yeni bir ünvana çevrilməkdədir. Bu, bütövlükdə yeni Azərbaycanın sənayeləşmə hərəkətinin də müasir inkişaf ritmlərini özündə əks etdirir. Naxçıvan Beynəlxalq Hava Limanının aeroport quruculuğunun yeni modeli səviyyəsində təqdim olunan “Şərqi terminal”ın təməlinə açılan geniş imkanlar muxtar respublikadakı müasir inkişafı tamamlayır. Yüksək keyfiyyətlə yenidən qurulan Şəkarabad-Babək qəsəbə-Nehrəm-Arazkənd dairəvi avtomobil yolu Naxçıvan Muxtar Respublikasında son onillikdə salınan yeni magistral yolların böyük şəbəkəsinə qovuşaraq qədim diyarın inkişafın yeni hədəflərinə doğru aparır.

Blokada şəraitində fəaliyyət göstərən Naxçıvan Muxtar Respublikasının həyatında müstəqillik dövrünün ən mühüm hadisəsi regionun enerji təchizatı ilə tam təmin edilməsidir. Bu istiqamətdə görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulmuş, möhkəm təməlləri atılmış böyük layihələr muxtar respublikada uğurla həyata keçirilməkdədir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2004-cü ildə məşəlini yandırdığı Naxçıvan qəzi, açılışında

iştirak etdiyi Heydər Əliyev Su Anbarı, Biləv və Arpaçay Su Elektrik stansiyaları, Naxçıvan Modul Elektrik Stansiyası muxtar respublikada yeni inkişafın təmin edilməsinin əsas hərəkətverici qüvvəsidir. Prezident İlham Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikasının enerji təchizatı ilə bağlı obyektlərin hamısının istifadəyə verilməsinə və tövsiyələrini verməsi ölkə miqyasında prioritet inkişaf istiqamətlərindən biri kimi müəyyən edilmiş strateji əhəmiyyətə malik bu mühüm sektorun əsaslı şəkildə yenidən qurulmasına göstərilən dövlət qayğısı və dəstəyinin bariz nümunəsidir.

İl ərzində günəşli günlərinin sayma görə, bəlkə də, dünyada ən üstün imkanlara malik olan Naxçıvan diyarında Günəş Elektrik Stansiyasının yaradılması yeni tarixi epoxada sənayeləşmənin yüksək texnologiyalar əsasında inkişaf etdirilməsinə müasir yanaşmaların real təzahürüdür. Naxçıvan Günəş Elektrik Stansiyası – günəşli diyarın həm də enerji mənbəyi olduğunu nümayiş etdirir. Məsuliyyətli coğrafi məkanda yerləşən Naxçıvan Muxtar Respublikasının günəş enerjisi ilə təmin edilməsi müstəqil Azərbaycan dövlətinin qüdrətini göstərən əhəmiyyətli hadisələrdəndir. Gün ərzində fasilələrlə işıq üzü görün, həmin günləri böyük ümidlə yaşayan insanlar üçün bugünkü mənzərə əfsanəyə bərabərdir. Qeyd olunan həmin gərgin vaxtlarla müqayisədə hazırda Naxçıvanın elektrik enerjisi ixrac edən bir regiona çevrilməsi ölkəmizin müasir inkişafının mühüm göstəricilərindən biri sayılmağa layiqdir. Prezident İlham Əliyevin Naxçıvan Günəş Elektrik Stansiyası işə salması ölkəmizdə yerli ehtiyatlar hesabına alternativ enerji sektorunun inkişafına verilmiş startın da daha bir əks-sədasıdır.

Prezident İlham Əliyevin 1 dekabr 2015-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri regionda həyata keçirilmiş böyük layihələrin, yeniləşmələrin əhəmiyyətli nəticələrinin diqqət mərkəzinə çəkilməsinə imkan yaratmışdır. Və yeni tarixi səfər zamanı regionda baş verməsi əsaslı yeniliklər, böyük dəyişikliklər özünü dövlət səviyyəsində layiqli qiymətini almışdır. Ölkə Prezidentinin gerçəkləşdirilmiş böyük yeniləşmələrə verdiyi yüksək qiymətdə də aparılan çoxşaxəli, genişmiqyaslı və məqsəduyğun işlərin əhəmiyyəti xüsusi olaraq nəzərə çarpdırılır: “Naxçıvanın inkişafı daim diqqət mərkəzindədir. Naxçıvanın rəhbərliyi çox uğurla, səmərəli işləyir. Naxçıvanın siması dəyişir. Bu gün Naxçıvan nəinki Azərbaycanda, bölgədə, dünya miqyasında ən abad şəhərlərdən biridir. Təkcə şəhərdə yox, bütün bölgələrdə də quruculuq, inkişaf işləri gedir”.

Bütün bunlar, qazanılan böyük nailiyyətlər Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyinin real bəhrələridir. Öldə olunan mühüm nəticələr, nümayiş etdirilən müasir səviyyə yeni Azərbaycanın tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasının gerçək simasıdır. Bu, müstəqil Azərbaycan dövlətinin seçdiyi sınaqlardan çıxmış Heydər Əliyev yolunun təntənəsidir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin həyata keçirdiyi ardıcıl və məqsədyönlü siyasət ölkəmizə və xalqımıza daha böyük gələcəyin real təminatıdır. Müasir inkişafın aydın göstəriciləri olan böyük dəyişikliklər həm də ölkəmizin gələcək inkişafının geniş üfüqlərinə də gur işıq salır. Azərbaycan sabahının üfüqlərində xalqımızın daha xoşbəxt gələcəyi və möhkəm, qüdrətli, əbədi olan müstəqil dövlətimizin əzəmətli obrazı canlanır.

Müstəqil Azərbaycan Respublikası daha işıqlı sabahlara doğru inamla yol getməkdə davam edir.

İsa HƏBİBBƏYLİ
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti,
Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri, akademik
“Azərbaycan” qəzeti
11 dekabr 2015-ci il

Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərlik etdiyi dövrlərdə ölkəmizin müdafiəsi ilə bağlı mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir. Müdrik rəhbərin səyləri nəticəsində hərbi təhsil sahəsində köklü islahatlar aparılmış, yeni hərbi məktəblər fəaliyyətə başlamışdır. Ulu öndərimizin 13 mart 1998-ci il tarixli Sərəncamı ilə Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin Naxçıvan filialı yaradılmışdır.

1999-cu ilin oktyabr ayında muxtar respublikanın 75 illik yubiley tədbirlərində iştirak etmək üçün Naxçıvana gələn dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin Naxçıvan filialının yeni tədris korpusunun təntənəli açılış mərasimində demişdir: "Naxçıvanın Azərbaycandan aralı düşməsi və bir çox sahələrdə əlaqələrin çox çətin olması, əlbəttə, buradakı gənclərin gedib Bakıdakı Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə daxil olması üçün çətinliklər yaradır. ...Hərbi liseyin burada filialının yaradılması zərurəti bir də ondan irəli gəlir ki, tarixən naxçıvanlı gənclər zabit peşəsinə yiyələnməyə meyilli olublar. Tarixi vərəqləyin, görün Naxçıvandan vaxtilə nə qədər böyük sərkərdələr çıxıbdır. Elə XIX-XX əsrlərin tarixini götürək. Naxçıvan xanları – Kəngərlilər sülaləsindən çar Rusiyasının ordusunda altı general var idi. Onlardan sonuncusu Cəmsid xan Naxçıvanski idi. Əgər sonrakı dövrü, Sovet hakimiyyəti dövrünü götürsək, Naxçıvandan yüksək rütbəli, çox dəyərli zabitlər çıxıbdır. ... Ona görə də burada olan gəncləri hərbi peşəyə cəlb etmək üçün hərbi liseyin filialının yaradılması çox zəruri idi".

2001-ci ildə Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin Naxçıvan filialının ilk buraxılışının 50 nəfər məzunundan 49-u ali hərbi məktəblərə qəbul olunmuşdur. 2002-ci ilin iyun ayında muxtar respublikaya növbəti səfəri zamanı ulu öndər Heydər Əliyev Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin Naxçıvan filialını da ziyarət edərək qeyd etmişdir ki, zabit-müəllim heyəti qarşısında böyük və məsuliyyətli vəzifələr durur. Onlar təkcə öz peşələri ilə bağlı deyil, başqa lazımlı sahələrdə də biliklərini artırmalı və bu bilikləri layiqli kadrların hazırlanmasına yönəltməlidirlər.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyin yaradılması haqqın-

Heydər Əliyev adına Hərbi Liseydə vətənə sədaqətə xidmət edəcək gənclər yetişdirilir

da" 27 fevral 2004-cü il tarixli Sərəncamı ilə Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin Naxçıvan filialının bazasında müstəqil hərbi lisey yaradılmışdır.

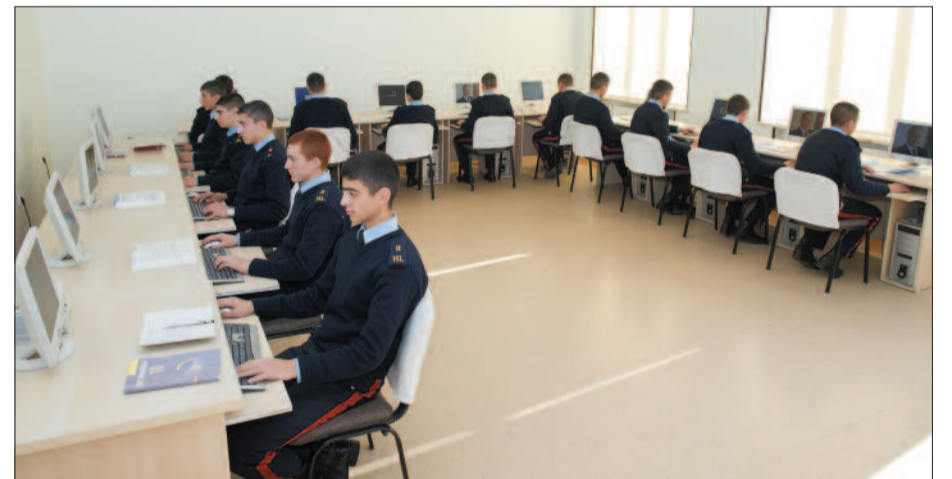
Artıq 11 ildir, müstəqil fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyin məzunları içərisində hazırda Silahlı Qüvvələrimizin müxtəlif qoşun növlərində xidmət edən yüzlərlə zabit var. Muxtar respublikada belə bir hərbi liseyin fəaliyyət göstərməsi ildən-ildə hərbi sənətinə marağı olanların sayının artmasına səbəb olmuşdur. Hər il muxtar respublikamızın bölgələrindən, həmçinin ölkəmizin müxtəlif regionlarından yüzlərlə gənc-yeniyyətə adicəkilən məktəbə qəbul olunmaq üçün sənəd verir. Ötən dövrdə liseyi 2251 nəfər bitirmişdir. Təkcə 2015-2016-cı tədris ilində buraya 977 nəfər sənəd vermişdir ki, bunlardan da 255 nəfəri kursant adını qazanmışdır. Hazırda burada 671 kursant təhsil alır. Onların təlim-tərbiyəsi ilə 90-a yaxın müəllim məşğul olur. Liseyin məzunları ölkəmizin müxtəlif ali hərbi məktəblərində, 32 nəfər isə Rusiya və Türkiyənin ali hərbi məktəblərində təh-

sillərini davam etdirirlər.

Qeyd edək ki, hərbi liseydə kursantların bilik və bacarıqlara yiyələnməsi üçün hərtərəfli şərait yaradılmışdır. Ötən dövrdə kursant yataqxanası və tədris korpusu müasir tələblər səviyyəsində qurulmuşdur. Yataqxana binasında kursantlar üçün müasir məişət şəraiti yaradılmış, yeni yataq dəstləri qoyulmuşdur. Tədris korpusunda yaradılmış müasir fənn kabinetləri, müxtəlif tədris avadanlıqları ilə təmin edilmiş siniflər, kitabxana tədrisin yüksək keyfiyyətlə aparılmasına imkan verir. Liseydə kursantların vətənpərvərlik tərbiyəsinə xüsusi fikir verilir, onlara tariximiz, dilimiz, mədəni irsimiz, dövlət atributlarına hörmət və ehtiram hisslərinin aşılanması daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Liseyin kursantları keçirilən fənn olimpiadalarında fəal iştirak edirlər. 2014-2015-ci tədris ilində kursantlardan 83 nəfəri bu cür olimpiadalarda iştirak etmiş, onlardan 3 nəfəri Azərbaycan Respublikası üzrə final mərhələsinə çıxmışdır. Kursantlardan Ənvər Quliyev riyaziyyat fənni üzrə gümüş medala, Gündüz Babazadə

isə fizika fənni üzrə bürünc medala layiq görülmüşlər.

Liseydə hamı tərəfindən müqəddəs sayılan yerlərdən biri də burada yaradılmış Heydər Əliyev muzeyidir. 2005-ci ilin dekabrında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev liseydə olarkən muzeydəki rəy kitabında öz ürək sözlərini belə ifadə etmişdir: "Əziz kursantlar, Heydər Əliyev adına Hərbi Liseydə təhsil

almaq həm böyük şərəf, həm də böyük məsuliyyətdir. Ulu öndər Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyəti Azərbaycan xalqına həsr edilmişdir. Müstəqil Azərbaycan Heydər Əliyevin şah əsəridir. Heydər Əliyev siyasətini əbədi yaşatmalıyıq. Ölkəmizi onun qoyduğu yolla irəliyə aparmalıyıq. Əziz kursantlar, yaxşı oxuyun, hərbi işini mükəmməl öyrənin, ölkəmizin inkişafında fəal iştirak edin".

"...Gənclərin yaxşı təhsil alması və peşə sahibi olması ölkənin gələcək inkişafını şərtləndirən başlıca amildir. Hər bir gənc harada yaşamasından və fəaliyyət göstərməsindən asılı olmayaraq, mütləq bir peşə öyrənməlidir. Ümummilli liderimiz isə tövsiyə edirdi ki, zabit

olmaq, vətəni qorumaq peşəsi bu peşələrin hamısından yüksəkdə dayanır. Çünki zabit adını daşımaq böyük məsuliyyətdir və Azərbaycan Ordusunun zabiti kimi xalqımıza və vətənimizə sədaqətə xidmət etmək qarşınızda duran əsas vəzifədir. Bundan sonra da yaxşı təhsil almalı, hərbi sənətinə dərinlənməli, bilik və tərübənizi artırmalıyıq. Gələcəkdə harada xidmət etməyinizdən asılı olmayaraq, unutmamalıyıq ki, siz müstəqil Azərbaycanın qurucusu, ümummilli liderimiz Heydər Əliyev adını daşıyan hərbi liseyin məzunlarıdır. Bu adı daim uca tutmalı, onu nümunəvi xidmətinizlə doğrultmalıyıq".

Bu il iyunun 17-də Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyin kursantlarının 2015-ci il buraxılışı münasibətilə keçirilən tədbirdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin kursantlara verdiyi bu tövsiyələri zabit peşəsinə verilən yüksək dəyərin, eyni zamanda Heydər Əliyev yoluna sədaqətə nümunəsi kimi qiymətləndirmək olar. Liseydə olarkən burada təhsil alan kursantların da bu yola sadiq olacaqlarını onlarla apardığımız söhbətdən aydın görmək

mümkün idi. Kursantlardan Pərvin Abdullazadə, Anar Məmmədov, Məhəmməd İsmayilzadə Vətəni qorumaq kimi bir peşəni seçdiklərinə görə fəxr etdiklərini dilə gətirdilər. Təhsil aldıqları ünvanın ulu öndər Heydər Əliyev adını daşmasını isə onlara böyük qürur hissi yaşatdığını bildirdilər. Haqiqətən də, dahi şəxsiyyətin adını daşıyan hərbi məktəbin məzunu olmaq, üçrəngli bayrağımızın hakim olduğu istənilən yerdə Vətənə sədaqətə xidmət etməyin şərafətini burada təhsil alan kursantların dilindən eşitmək bizim üçün qürurverici idi. Çünki bu liseydə ümummilli liderimizin qurub-yaradığı müstəqil Azərbaycanın qurucuları yetişir.

Əli Səbuhi HƏSƏNOV

Dünən Naxçıvan Muxtar Respublika Xəstəxanasında ulu öndər Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş "Azərbaycan səhiyyəsinə də yeniliklər" mövzusunda tədbir keçirilib.

Elmi-praktik konfransı giriş sözü ilə açan Naxçıvan Muxtar Respublikasının səhiyyə naziri Niyazi Novruzov bildirib ki, insan amili, onun layiq olduğu səviyyədə yaşamasının təmin edilməsi ölkəmizdə həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatların mühüm tərkib hissələrindən biridir. Ulu öndərimiz Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulan və uzunmüddətli dövrə, uğurlu strategiyaya əsaslanan bu alternativsiz inkişaf yolu ölkəmizin hər bir bölgəsində diaqnostika-müalicə mərkəzlərinin, xəstəxanaların tikilərək istifadəyə verilməsində, tibb müəssisələrinin müasir səhiyyə avadanlıqları ilə təmin edilməsində əsas rol oynayır. Muxtar respublikamızda da əhəlinin sağlamlığının qorunması, tibbi xidmət səviyyəsinin yüksəldilməsi, bu sahənin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi istiqamətində əhəmiyyətli

Azərbaycan səhiyyəsinə də yeniliklərə dair elmi-praktik konfrans

yətli tədbirlər həyata keçirilir.

Səhiyyə naziri qeyd edib ki, bugünkü tədbirin keçirildiyi Naxçıvan Muxtar Respublika Xəstəxanası bölgədə analoqu olmayan səhiyyə müəssisələrindən biridir. 600 nəfərə yaxın tibbi heyətin çalışdığı xəstəxananın istifadəyə verilməsi ilə Naxçıvanda səhiyyə infrastrukturunun yaradılması prosesi başa çatıb. 8 mərtəbəli binada tibbin ən son yenilikləri tətbiq olunur. Əsaslı təmir və yenidənqurma işlərindən sonra 300 çarpayılıq olan xəstəxanada 14 stasionar şöbə fəaliyyət göstərir.

Müstəqillik illərində muxtar respublikada 220-dən artıq səhiyyə müəssisəsinin tikilib istifadəyə ve-

rilməsi, onların lazımi tibbi avadanlıqlarla və ixtisaslı kadrlarla təmin olunması Naxçıvan səhiyyəsinin tamamilə müasirləşdirilməsinə səbəb olub. İndi əsas diqqət həkimlərimizin peşə bacarıqlarının artırılmasına, müasir tibbi avadanlıqlardan daha səmərəli istifadə etməklə əhaliyə göstərilən tibbi xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə yönəldilib. Bu sahədə Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanasında Rəşad Mahmudovun başçılıq etdiyi Ürək və damar xəstəlikləri şöbəsi ilə qarşılıqlı əlaqələr öz faydasını verməkdədir.

Azərbaycan Ürək və Sağlamlıq Assosiasiyasının sədri, Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanası Ürək və damar xəstəlikləri şöbəsinin müdiri, Milli Məclisin deputatı, tibb elmləri doktoru Rəşad Mahmudov səhiyyənin modernləşdirilməsi, infrastrukturunun yenilənməsi, yeni ambulator və stasionar müalicə-profilaktika müəs-

sislərinin yaradılması və ən müasir avadanlıqlarla təchiz edilməsi, səhiyyənin informasişlaşdırılması, bu sistemin yeni dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılmasının əhəlinin sağlamlığının etibarlı təminatına geniş imkanlar açdığını, quruculuq işləri sırasında mühüm yer tutduğunu bildirib. Naxçıvanda ötən əsrin 90-cı illərində digər sahələr kimi, səhiyyədə də yaranmış acı mənzərələri xatırladan Rəşad Mahmudov bu gün bütövlükdə muxtar respublikanın əsl inkişaf və tərəqqi yolunda olduğunu vurğulayıb.

Sonra Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanası Cərrahiyyə və orqan transplantasiyası şöbəsinin müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Mircəlal Kazimi "Azərbaycan səhiyyəsinə transplantasiyanın müasir aspektləri", Urologiya şöbəsinin həkim-cərrahı, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Rəşad Şolan "Laparoskopik və robotik uroloji cərrahiyyə", Otorinolaringologiya şöbəsinin həkim-cərrahı Tural Hüseyinov "Azərbaycan səhiyyəsinə koxlear implantasiya və onun gələcək

perspektivləri" mövzularında məruzələr ediblər.

Fasilədən sonra öz işini davam etdirən konfransda Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanası Ürək və damar xəstəlikləri şöbəsinin müdiri Rəşad Mahmudovun, Naxçıvan Diaqnostika-Müalicə Mərkəzinin həkim-kardioloqu Nail Mehbalıyevin, mərkəzin həkim-cərrahı İntiqam Fətullayevin müxtəlif mövzularda məruzələri dinlənilib, videosüjetlər, cərrahiyyə proseslərindən görüntülər nümayiş etdirilib.

Tədbirdə tibbi xidmətin əhatə dairəsinin genişləndirilməsində və keyfiyyətinin artırılmasında səhiyyənin ayrı-ayrı sahələri üzrə ölkə başçısının tapşırıqlarının, dövlət proqramlarının xüsusi rolundan bəhs olunub, onların icrasının təmin edilməsi hər bir həkim və tibb işçisinin mühüm vəzifələri kimi dəyərləndirilib.

Sonda müzakirələr aparılıb, suallar cavablandırılıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidməti

SƏRQ qapısı

Baş redaktor:
TURAL SƏFƏROV

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, "Təbriz" küçəsi, 1.

Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Əli Cabbarov

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 4020. Sifariş № 932